

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

16 Iunie v.

Sibiu, 28 Iunie n.

Mâne, Sâmbătă, se împlinesc treizeci și nouă de ani dela moartea marelui Arhiepiscop și Mitropolit Andrei baron de Șaguna, reînțelemeetorul și organizatorul bisericii noastre dreptmăritoare.

Zi de Sâmbătă era și atunci, la anul 1873, și mândrul soare își arunca ultimele sale raze asupra pământului, de pe care în aceleși momente, pe la orele 6, dispărea un alt soare, un suflet mare românesc, sufletul lui Șaguna, chemat la odihna de veci.

Cu adevărat mare a fost acest bărbat al trecutului nostru: mare prin munca sa uriașă, mare prin înțelepciunea sa și mare prin corectitatea faptelor sale, săvârșite toate spre binele obștesc, al neamului și al patriei.

A fost mare ca Arhieru, pentru că a știut să ne exopereze independența bisericească și să ne dea o astfel de organizație în biserică, pentru care cu drept cuvânt ne îndiează cei ce nu o au. Dar mare fost el și ca politician, ca bărbat stat al Românilor din patria asta, căci ne-a știut purta printre rile politice, în vremile cele critice și mai viforoase, în curs este un sfert de veac, astfel, ca numai succese să putem secera pe toate terenele vieții noastre publice.

Firește, am secerat succesele frumoase, numai până am avut și noi prudența de a asculta de el și de a împlini sfaturile sale. Au încetat însă succesele, și am început să pierdem chiar și din aceea ce aveam, în momentul în care ne-am despărțit de el, și nu i-am mai primit în politică povețele înțelepte, dictate de o adâncă pătrundere și corectă explicare a situațiilor politice, dela noi și din străinătate. Ne-am crezut destul de destoinici de a pu-

tea umbla pe picioarele proprii, fără ajutorul lui, și de capul nostru am început să batem căile încurcate și nesigure ale politice. Și el s'a tras la o parte și a privit numai cu inima îndurerată la greșelile ce le făceam. Și nu odată, covârșit de durere și de îngrijire pentru viitorul neamului său, și-a ridicat glasul admoniator în coloanele acestui ziar, întemeiat de el, spunându-ne: „Politicieni români! Nu faceți bine așa cum faceți! Nu umblați pe căile, cari pot să ducă la scop!” Dar nime nu l'a ascultat, pentru că de regulă, în mișcările de asemenea natură ale mulțimilor, nu cuvântul cumpătat și cuminte este ascultat, ci cuvântul celor ce știu să-l rostească mai frumos și mai cu apăsare! Și ce bine era, dacă l'am fi ascultat, căci atunci multe din relele cu cari avem astăzi să luptăm nu ar fi dat peste noi, și multe din favorurile pe cari le aveam sub el, nu le-am fi pierdut.

Cu ce dar profetic ne spunea Șaguna în numărul 7 din anul 1870 al ziarului acestuia, că din politica națională română, inaugurată de mirenii, fără cooperarea, ba cu eschiderea Arhierilor, poate să iasă o mare primedie „de care să ne ferească Dumnezeu!” Cetească cei de astăzi înțeleptele sale păreri și mediteze asupra lor, acum, la aniversarea morții sale. Iată ce scria:

„Un sentiment de umilință ne amenință inima și ne șoptește energie, că nu e aceasta calea, care să ne ducă către conservarea demnității și existenței noastre naționale. Alte sunt căile către aceasta. Noi trebuie să îngrijim de constituirea (organizarea) și disciplinarea noastră înăuntru, ca se manifestăm puterea vitalității noastre, căci atunci, nu va fi lipsă să lovim în ușa nimănui, ca să ni se deschidă. Alții au să vină la noi și să ne ceară concursul... Sau dacă voim să fim mai modesti și nu pretindem să vină alții la noi, atunci, dacă ne sunt interesele egale,

acestea ne vor aduce de sigur la o altă.

Atragem atențiunea numeroșilor noștri naționali asupra împrejurării, că gândescu-se ei, că ce politică urmează prin asemenea pași, după cum îi vedem de vre-o cinci ani încoace? Noi studiindu-o și urmărindu-o am ajuns la judecata aceea, că nu am putea da acestei politice un atribut de patriotică și națională românească. Anticipând spunem, că ea nu corespunde naționalității noastre, situațiunii noastre geografice, dezvoltării culturii și altora de felul acesta. Ca să nu fim rău înțeleși, mai adaugăm, că noi nu presupunem răință din partea cuiva, ci ne temem, că din consecințele politice purtate de cinci ani, interesele noastre se pot periclita, de ce să ne ferească Dumnezeu, pe noi și pe toate popoarele din răsăritul Europei...”

Sunt 42 de ani trecuți decând marele Șaguna le-a spus acestea, prin organul seu de publicitate, și vorbele sale sunt actuale și astăzi, să potrivesc și la stările de lucruri de acum. Ne lipsește și astăzi „organizarea și disciplinarea noastră înăuntru”, ne lipsește deci tocmai aceea, ce ne împiedecă în a deveni factor în statul din care facem parte, factor care împune și se impune. Și n'am ajuns nici după acest lung sir de ani la înțelegerea și convingerea, că fiecare popor trebuie să-și croiască politica amăsurat forțelor de cari dispune și amăsurat împrejurărilor în cari trăește. Am apucat pe o cale, pe care el, marele Mitropolit, a declarat-o din capul locului de greșită, iar noi mergem mereu pe calea aceea, cu toate că o mare parte din noi e convinsă, că cu adevărat nu e bună și nu duce la scop.

Când ne vom aduce deci de nou aminte de marele și înțeleptul Șaguna, din prilejul aniversării morții sale, să ne aducem bine aminte și de sfaturile sale și să căutăm a ne acomoda lor și împreju-

rărilor în cari trăim, pentru a putea conserva și salva aceea ce mai avem din moștenirile trecutului. Să nu ne gândim totdeauna numai la aceea, ce a făcut Șaguna până ne era drumul deschis la Viena, ci și la aceea, ce ne spunea el că trebuie să facem, după ce acest drum ni s'a închis, poate că pentru multă vreme, anume: se apucăm pe calea înțelegerii cu cei mai tari și mai favorizați de soarte decât noi, fără a jertfi însă, firește, nimica din demnitatea și din bazele existenței noastre naționale.

† Ion Luca Carageale.

Sguduitoarea veste, despre neașteptata moarte a marelui dramaturg român, Ion Luca Carageale, a produs o jale generală pretutindenea printre Români și a sgduit în modul cel mai dureros sufletele tuturor celor ce-și iubesc literatura și cultura națională. E o pierdere mare pentru noi Români moartea lui Carageale, pierdere pe care nu o poate repara, nici timpul, în stare să vindece multe dureri, și nici lacrimile multe cari se varsă acum din ochi românești, pe urma acestei mari catastrofe; pentru că Carageale a fost și nime nu-l va înlocui.

Despre moartea sa se știe, după cum aflăm din ziarele din București, oari parenteză pe mult regretatul defunct în articole lungi și durabile, că s'a întâmplat Sâmbătă, în urma unui anevrism, (spargerea aortei celei mari dela piept); deci a fost o moarte ușoară, subită, fără dureri. Durerile au să le supoarte cei remași orfani de el: familia și literatura românească, familia și neamul întreg românesc.

La București a sosit trista veste Sâmbăta seara, și s'a lăsat ca fulg-rul în întreaga capitală, făcând cea mai dureroasă impresie în public.

Ministrul de interne, domnul C. C. Arion, luând cunoștință despre sguduitoarea catastrofă, a dispus, ca pe seama familiei decedatului, care trăia în raporturi foarte modeste materiale în Berlin, să se trimită pe cale telegrafică suma de 2000 lei, iar consiliul de miniștri a luat hotărârea, ca înmormântarea marelui scriitor să se facă pe cheltuielile statului român.

Corpul neînsușit al defunctului va fi adus deci acasă, la București, și îi se

FOIȘOARĂ.

Emanciparea tineretului.

— Un cuvânt pentru tinerimea de școală. —

După L. Braun, de G. Fl. Preșmereanu.

I.

Cătră voi toți mă adresez — iubiți tineri — în aceste rânduri, cătră voi, cătră povara cărților nu areori a făcut să vi se îndoale spatele, storceându-vă din pieptul vostru nu areori oftătură de durere.

Un cuvânt de protest voesc să rostesc, totodată la adresa acelor factori, fie familie sau școală, fie stat, cari vă discută dreptul la existența personală, jertfindu-vă copilăria voastră pe altarul maturității fără a-și da seamă, că prin procedura aceasta consumă tot ceea ce ar trebui, ca mai târziu să alimenteze în sufletul vostru flacăra de viață dătătoare.

Cătră voi, cari ca niște copii bine crescuți, cari se zice — n'aveți parte de cuvânt la masa matură — ce e drept, — dar cu toate acestea dispuneți de un glas, de glasul morții ce nouă ne sună îngrozitor în urechi, coborât a moarte.

Numărul celor ce vă bagă vină sporoste pe zi ce merge; dar ce folos, căci

pănsul lor e înzadar, câtă vreme urechile voastre vor rămânea surde la auzul acelor!

Sângele martirilor ce cad din rândurile voastre înroșește terenul, dar din jertfa vieții lor nu se alege nimic, până ce buzele voastre rămân înțeleștate și negriitoare.

Haideți dară! Vă voi conduce în o încăpăre întunecoasă, ghirlande de flori se încolăcesc șerpuitoare în jurul înaltelor colonade ale sălii, precum și roze în floare ce încep a se veșteji.

O perdeă, cu bogăția ei de cule, cade gree, înegruind pe jumătate întreagă încăpărea. Dar iată, că fără șgomot se dă la o parte și pe bina slab luminată copii și fetițe înșirându-se doi cu doi se perondează într'un lung convoi.

Unul dintre ei pășește în frunte, într-o haină zdrențoasă, cu picioarele goale și înroșite de frig.

Să aibă vre-o șapte ani și pare că are oeva din înfățișarea omului obosit de viață, cu fața sbârcoită și buzele supte.

În loc de a-și fi petrecut vremea în odaia pustie și neprietinoasă a școlii, unde învățătorul fără cruțare lua la bătaie pe copii și fetițe fără nici o pricină, mai bucuros o ștergea prin pădure, alergând după pășări și culegând la flori.

Și din mizerabilul bordei cu cei șase frațiori, lărmuitori și cu mama sa vecinie sleită de puteri și cu tatăl său amețit de beaură, nu-l mirare că soarele îl amăgia cu razele sale dătătoare de căldură și lumină, lăpitindu-l să părăsească oasa părintească, spre a-și petrece partea cea mai mare din timp în liber, în tovărășia de jocuri și plină de farme a camerazilor săi de școală.

Ei dară cei de acasă se puseră cu toții contra lui așa, că nu aflase altă scăpare decât să se arunce înaintea locomotivei.

Ian priviți pe cel de aici, binefăcut, palid, cu fruntea înaltă, înoreșită de multe gânduri, se pare destul de bine îmbrăcat. Vecinie consumat de o sete de studiu, de a cunoaște rostul celor existente, ca și acelor din trecut, el din contră era plictisit vecinic cu cifre și cuvinte seci, din partea învățătorului.

Ei, dar tot mai o bună memorie pertru a și le însuși acestea, îi lipsea lui.

Era fiul unei sărmene văduve, a unei mame casnice, care după o notă rea în studii, era în stare să verse lacrimi o zi întreagă. N'a mai putut să o vadă suferind și iată-l spânzurat în podul oășii între lăzi și dulapuri, cari în ordinea exemplară cum erau rânduite, tradau simțul de gospodărie și bună chiverniseală a strămoșilor.

Doi pășese în urma lui, o fată și un băiat. Ei se iubiau cu toată vâpăia celui dintâi și cald sentiment de dragoste curată.

Cu hohote de râs sarcastic și cinic, a eșit înaintea tinărului tatăl său, când a eșit de veste despre relațiile lor. Vorbele lui căzură ca un fulger pe florile curate de primăvară ale sentimentelor sale gingașe. Băiata însă, ce trecea de o fință decazută prea de vreme, trebuia să fie trimisă la țară, sub tutela strictă a unui preot bătrân, pentru a fi puse la adăpost surorile sale de influența ei stricăcioasă.

Dragostea ei n'a fost destul de traică, ca să poată suporta această încercare, deci se aruncară ambii în mare.

Valurile se învârtiră, câtăva vreme, în vârtej de spume peste capul lor, apoi marea își așternu apele sale peste dânșii.

Iară acum privește pe acel copil svelt cu privirea sa pătrunzătoare, cu cât belșug de nădejde și vâjnoșie tinerească ar fi dat piept cu valurile vieții! Cum se face, că și el a fost prins în amăgitorul joc al morții?

Nu-i mirare! Înaintea clasei întregi i-a aruncat învățătorul iritat o vorbă de oară.

Asta eșu însă ca o lovitură de biciu pe obrazul său simțitor, pe care cel mai gingaș simț de rușine își zugrăvise chipul său de roză.

va face o înmormântare, care va lua caracterul unui adevărat doliu național românesc. Ziua înmormântării încă nu e stabilită.

Din Sibiu va participa la înmormântare domnul Octavian Goga, distinsul nostru poet, reprezentând totodată și „Asociațiunea”, ca prim-secretarul ei.

În urma mult regretatului Carageale a rămas o văduvă neconsolată cu doi copii, un băiat și o fată, cari se aflau cu el împreună, în Berlin, și un fiu din prima căsătorie, care se află în București și e student în drept.

Personalitatea lui Carageale o descrie frumos dl I. Nădejde în „Dimineața” din București, spunând despre el următoarele:

„Pentru cultura română moartea lui Carageale este, de sigur, o pierdere dureroasă, cea mai dureroasă pe care o putea încerca în momentele de față. Urișul gândirii și al creației artistice, el se ridică deasupra tuturor scriitorilor noștri, așa după cum numai Eminescu s'a ridicat deasupra generațiunii sale.

În mintea celor de azi, ca și în mintea generației de mâine numele lui Carageale va străluci, alături de acela al lui Eminescu, în același nimb de glorie și de mărire.

Carageale a fost, mai presus de toate, un scriitor satiric, și adevărata însemnătate a operei sale stă în latura ei socială. În scrierile lui, în comedii, ce și în schițe se reflectează un moment istoric de cea mai mare importanță pentru evoluția societății noastre, momentul introducerii instituțiilor moderne europene. Epoca aceasta de prefacere socială și contradicțiile la cari ea a dat loc între fondul vechi și formele noi, au furnizat lui Carageale materialul pentru acele minunate satire, a căror valoare documentară nu se va pierde niciodată. Cât despre valoarea literară, ea stă înscrisă pentru totdeauna în tipurile vii, adevărate, create cu o siguranță uluitoare de acest neîntreținut cunoscător al sufletului omenesc.”

Scotem din zările din București și câteva date biografice și bibliografice, referitoare la mult regretatul Carageale. Sunt următoarele:

Ion Luca Carageale s'a născut la anul 1852 în comuna Mărgineni, județul Prahova, în România. Studiile și le-a făcut în orașul Ploiești. A intrat apoi de tiner în funcții, fiind revisor școlar, registruator la regiele statului, în urmă director la teatrul național din București.

Meseria cea adevărată a sa a fost menajeria condeului.

Colaborator și prieten bun cu Mihail Eminescu și Ion Slavici a fost la *Timpu*, cu Delavrancea și Vlașcu la *România Liberă*, pentru ca mai în urmă să devină pentru scurtă vreme colaboratorul lui George Palade la *Gazeta Poporului*.

Pe la 1892 a început să publice revista umoristică *Moșul Român*, având ca prim-redactor pe Anton Bacalbașa.

La 1895 a devenit colaboratorul „*Epocii*” dirijind suplimentul literar de Duminecă și având de colaboratori pe George Panu, Anghel Demetrescu, George Coșbuc.

Un an mai înainte începuse publicarea revistei „*Vatra*”, împreună cu Slavici și Coșbuc.

Un scurt timp a încetat orice activitate literară, desprinzând o berărie lângă biserica Sf. Nicolae Șelari, iar mai târziu a condus berăria Gambinus din București.

Abia să fi avut 15 ani; dar mândria lui de sine era a unui bărbat în vârstă.

Cum să poată rămâne mai departe cu această pată de rușine înaintea colegilor săi?

Nu rămase decât să-și ia refugiul la arma uoigășă, îndreptându-și în tâmpire revolverul.

Cete întregi de copii și fetițe, bogați și sărmani, mici și mai marișori se perondează în cete dese pe seară. Cu tot caracterul lor deschișit, ei totuși au o notă comună. O expresie a unui sentiment de frică și de îngrijorare ce se oglindește în ochii lor, măriți de groază, face să se spălăcească ori ce urmă de individualitate în trăsăturile lor.

De frică unii dintre ei s'au strangulat și înecat, alții s'au aruncat din fereastra casei sau și-au pus ospăt vieții prin glonț, îndreptându-și asupra lor arma uoigășă.

Nu doară de groază în fața vieții, care doară le surâdea destul de ademenitor cu nădejdea sa. Idilice din depărtatele sale sfere necunoscute, ci în fața prăpastiei ce făcea să se deschidă atât de greș între ei și ea.

De sila ce li se făcea cu nesfârșitele și obositoare îmbărbătări, și de groaza pedepselor ce nu mai conștientau. Mai bine zis, de frica ce le-o însușia aceia cari se

De vre-o patru ani se expatriase, stabilindu-se la Berlin, de unde venea adesea la București spre a-și vedea prietenii.

Deși a scris mai bine de 40 ani, Carageale nu lasă însă o operă prea voluminoasă. În schimb opera lui e neperitoare prin valoarea ei recunoscută.

Carageale a publicat: *Năpaste*, dramă. O noapte furtunoasă, *Conu Leonida* față cu reacțiunea, *D'ale Carnavalului*, comedii; *Începem!*, o mică piesă scrisă și jucată cu prilejul deschiderii teatrului Davila; *Păcat și om cu noroc*, nuvele; *Schițe noi*; *Momente*; *Alte schițe*; 1907!

Articolele politice de prin ziare și numeroasele articole umoristice din *Moșul Român* nu le-a strâns în volum, cum n'a strâns nici multe discursuri politice ce le-a rostit în ultimii ani.

Despre Eminescu, — Carageale a scris paginile cele mai mișcătoare.

Mai notăm, că abia sunt câteva luni, decând românimea întreagă a serbat cu mult entuziasm și din toată inima aniversarea de șasezeci de ani a scriitorului admirat și iubit Ion Luca Carageale. Și cei ce atunci l-au sărbătorit, cu lacrimi de bucurie în ochi, astăzi varsă lacrimi de durere, pentru că Carageale a fost și nu mai este.

Odihească cu dreptii!

După ultimele știri, sosite de la Berlin, domnul Delavrancea, fost ministru, și ceilalți prieteni ai defunctului, în înțelegere cu familia au luat hotărârea, ca decedatul Carageale să fie înmormântat în Berlin, și numai la toamnă să fie adus acasă, la București pentru a i se face înmormântarea națională.

Misiunea austro-ungară la Sinaia.

Sâmbătă, în 22 Iunie n. Escelența Sa, domnul Hermann Kövess de Kövessháza, comandantul corpului XII de armată din Sibiu, a sosit la Sinaia, la orele 9 dimineață, cu o suită aleasă, compusă din mai mulți domni generali, ofițeri de stat și alți ofițeri, pentru a face vizită Maiestății Sale, Regelui Carol al României.

E obiceiul adevărat introdus la dorința Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, ca fiecare nou comandant de corp din Sibiu, să meargă în România, să se prezinte Maiestății Sale Regelui Carol, vecinului și bunul amic al bătrânului nostru Monarh.

Despre primirea la Sinaia a Escelenței Sale, se publică în Monitorul oficial din București următoarea relație.

„La gară, Escelența Sa a fost primit de aghiotantul regal, colonel Baranga, și comandantul batalionului 4 vânători, locotenent-colonel Berindei. De la gară, dimpreună cu însoțitorii săi, a fost condus în echipajele d'ale Curței la casa de mușfir dela Castelul Peleş.

Dela ora 10 și jum. până la 11 și jum. dimineață, d-asa cu ceilalți ofițeri a fost la batalionul 4 vânători, unde trupa a manevrat și a făcut diferite exerciții. La ora 12 și jum. din zi, Escelența Sa a fost primit în audiență de M. S. Regele. La ora 1 p. m. a avut loc dejunul, la care, pe lângă Altețele Lor Regale principii moștenitori, au avut onoare a lua parte Escelența Sa cu d-nii Ofițeri, Conte Czernie, însărcinatul de afaceri al legațiunii I. și R. Austro-Ungare, atașatul militar de ot-colonel Hranilovic, atașatul militar de

numere crescătorii lor. Și câți nu sunt de acestia.

Nici n'au trecut bine acestia și sunetul pașilor lor neregulați par'că se mai aude încă, ca un ecou singuratic în golul cel larg și iată, că alții își fac apariția, cari cu siguranță deplină a pașilor lor liniștiți înaintesă atângând pământul în mers cadențat. Nici o urmă de teamă nu se poate observa în ținuta lor. În trăsăturile lor blânde s'a imprimat pare că expresia bătrânească a unui dispreț de viață obosită.

În rândul întâi pășeste o fetiță. Frumoașă cu mâni albe, ochii îi sunt duși în fundul capului. O lume întregă pare că se oglindează în ei. Un plâns și bocet nesfârșit și sfâșietor de inimă pătrunde din depărtare.

Ah! tata și mama ei, căroră ea le-a fost toată nădejdea și mândria, nici nu și dau cu socoteală de pricina treierii de bunăvoie în o altă viață.

Urmează, părechi de prieteni, tineri. Iar priviți, nu cumva îi recunoașteți și pe acei nenorociți din rana sângerândă încă, a căroră picuri de sânge se preling încă înroșind pământul.

Unii din ei și-au curmat firul zilelor prin glonț, închinându-se fiecare în odaia sa. Și poate chiar în aceeași clipă au închis ochii pe veci.

legație de Bourguignon, Curțile regale și principale, comandantul și ajutorul batalionului 4 vânători, în total 46 persoane.

În timpul mesei M. S. Regele a închinat în sănătatea M. S. Francisc-Iosif, Împărat și Rege apostolic:

„Cu o deosebită plăcere salut venirea Escelenței Voastre, însoțit de un număr așa de mare de generali și ofițeri din corpul XII de armată și arătându-le Mele mulțumiri pentru această atențiune. Bucuria mea de a vă vedea în mijlocul nostru este cu atât mai mare cu cât Mi se dă mult dorit prilej de a reînvi caldela Mele urări pentru Maiestatea Sa Împăratul și Regele, pregrațiosul vostru stăpân, a cărui fericire și sănătate sunt deosebi de scumpe inimilor noastre și a tuturor, și asigurarea statornicului Meu interes pentru dezvoltarea și întărirea glorioasei Sale armate, cu care sunt unit de un lung șir de ani prin strânse legături. Însoțit de aceste sentimente ridic pășul Meu în sănătatea M. S. și în onoarea oștii Sale. Să trăiască Maiestatea Sa Împăratul și Regele Francisc Iosif!”

Ultimele cuvinte ale Saveranului au fost acoperite cu puternice urale, după care muzica a cântat imnul imperial.

După dejun, M. S. Regele a ținut o ceră până la ora 3 p. m., când s'a retras, salutând cu profund respect de as'tență. La ora 5 au fost invitate la Castel și celea din soțiile d-nilor ofițeri străini, ce veniseră cu d-lor la Sinaia. După reprezentarea de cinematograf, care a avut loc în sala de teatru a Castelului, invitații au trecut la hăl, unde s'a oferit ceaiul, și unde M. S. Regele, AA. LL. RR. Prințipele și Prințepesa, au convorbit cu doamnele și domni ofițeri străini până la ora 7 și jum. seara, când Escelența Sa dl comandant al corpului XII, cerând permisiunea de a se retrage, având a părăsi Sinaia cu trenul de Arad, a exprimat M. S. Regelui adâncă lui grație pentru deosebita bunăvoință, cu care M. S. l-a onorat. M. S. Regele urându-i bună călătorie, i-a spus, că a avut o deosebită plăcere de a-l vedea la Castelul Peleş. De la Castel, Escelența Sa, împreună cu ofițerii, a fost condus în trăsuri de ale Curței la gara Sinaia, de unde la ora 8 și jum. a plecat prin Predeal către Sibiu, reședința corpului său de armată.”

Despre această vizită, Maiestatea Sa Regele Carol al României a înștiințat pe Monarhul nostru prin următoarea telegramă:

„Am avut o deosebită plăcere de a primi pe Generalul Comandant al Corpului al 12-lea, însoțit de un mare număr de generali și ofițeri. Cea mai vie dorință a inimii Mele este de a-ți exprima călduroasa Mea mulțumire pentru bunăvoința ce ai avut de a le permite să se prezinte Mie. Bucuria ce mi-a făcut vizita lor a fost cu atât mai mare, cu cât mi-a dat un prilej binevenit de a reînvi cordialele Mele urări pentru scumpa Ta sănătate și a mărturii din nou statornicul Meu interes pentru necurmata dezvoltare și întărire a glorioasei Tale armate, cu care sunt unit prin strânse legături. Cu nestrămutat devotament.”

Iar Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I. a răspuns prin telegrama următoare:

„Adânc mișcat de amabila Ta telegramă de ieri, Te rog să primești cea mai sinceră a mea mulțumire, atât pentru ou-

prinsul ei, cât și pentru deosebita bunăvoință ce ai avut de a face o primire așa de strălucită generalilor și colonelilor corpului meu al 12-lea. Mă simt într'adevăr fericit de a ști, că acești reprezentanți ai armatei mele sunt oaspeții tăi, și-ți sunt din adâncul inimii recunoscători pentru cinstea ce ai făcut prin această armatei mele, care privind spre tine cu admirație, este mândră de a te număra în rândurile ei într'o înaltă calitate. Cuvintele călduroase ce ai rostit în toastul dela prânzul de ieri găsesc în inima mea cel mai viu răspuns și o deosebită plăcere mă folosesc de acest binevenit prilej spre a-ți exprima cele mai cordiale urări pentru neturburată ta sănătate și a familiei tale, precum și pentru strălucitul viitor al glorioasei tale armate.”

Două serbări culturale în Arad.

Cetim în „Românul” din Arad următoarele:

Fără trâmbitări, fără toba cea mare, în liniștea claselor de învățământ s'au petrecut Duminecă în Arad două serbări culturale, pe cât de modeste, pe atât de înălțătoare însă pentru cine le-a înțeles: încheierea unui centenar de stăruitoare muzică culturală în seminarul și preparandia dieceesi aradane, și serbarea cu ocazia sfârșitului anului școlar la „Școala civilă de fete” a aceeași diecese.

La seminar în fața P. S. Sale episcopului I. I. Papp, P. C. S. părintele protosinel și rector al seminarului aradan, Roman R. Ciorogariu, a rostit cu multă vervă un înălțător discurs, în care a amintit despre existența de 100 ani a institutului preparandial, despre razale binefăcătoare ale culturii române ce s'au răspândit din acest institut în tot cuprinsul Aradului și al Banatului, ba chiar și al Ardealului, zicând că toată viața culturală și românească din Arad își are izvorul în acest institut, pentru care mulți eroi și martiri au lăsat jertfindu-se și vărsând lacrimi, începând cu Moise Nicoară și Tichindeal, și sfârșind cu profesorii și conducătorii de azi. Monografia acestui institut, pe care o pregătesc mai mulți domni profesori, va fi însoțită de frământările pri-cari a trecut acest altar al culturii românești.

Pe urmă a luat cuvântul P. S. S. episcop I. I. Papp, amintind despre ce o aduce diecesa pentru elevii în seminar, despre datorințele elevii față de institut și față de lor, în brațele cărora se întorc nobili, mai buni și mai învățați le dădu binecuvântarea sa, în odată apel la tinerii ce părăsesc totdeauna școala, ca să rămână în diecesă și să nu caute posturi bine plătite în alte părți.

La școala civilă de fete, pe lângă deosebirile bine reușite, fetițele au cântat în cor și la pian cântece românești și străine, uneori cu o dexteritate remarcabilă. Am relevat deosebi prea frumoasa conferință a doamnei Dr. Ciuhandu despre menirea femeii române. La fine omisurarul, dl Vasile Goldiș a făcut un călduros apel la fetițele ce părăsesc școala, îndemnându-le să fie mame bune și române vrednice.

Publicul a vizitat apoi frumoasa expoziție de broderii și cusături românești, rămânând încântat de hărnicia și gustul elevelor.

NOUTĂȚI.

Aviațiune. Pe câmpul istoric de la Aapern, lângă Viena, s'a început Duminecă după amiază săptămână internațională aviațică. Au asistat: arhiducele Leopold Salvator, mai mulți membri ai familiei domnitoare, reprezentanți autorităților civile și militare și o mulțime enormă. Iau parte la zboruri aviatori francezi, germani, italieni, belgieni, români, ruși, elvețieni ș. a. S'au întâmplat până acum și câteva accidente. Un aviator francez a căzut cu aeroplanul dela o înălțime considerabilă și și-a frânt brațele. Aurel Vlaicu a făcut două izbute asenziuni și s'a distins în aruncarea proiectilelor într'un anumit cerc, dela o înălțime de 300 metri.

Atentat plănuț contra unui arhiduce. În Ronzina, din Craina, a fost arestat un bătrân cu numele Robert Colnar, care a îndemnat pe doi cunoscuți de ai săi să comită atentat asupra arhiducelui Iosif Ferdinand, cu ocazia când arhiducele trece în automobil pentru a participa la concursul alpin. Cei doi cunoscuți au denunțat fapta, spunând că Colnar li-a oferit 150 de coroane, dacă vor executa planul de omorâre. Se știe, că acest Colnar ar fi un smintit. Cercetarea se continuă.

Vorbe înțelepte.

Mulțumirea și buna cărmuire a supușilor face mai mult decât armatele cele mai mari.

Cursurile dela Vălenii-de-Munte. Ni se scriu următoarele din București: La 1 Iulie v. încep cursurile de vară la Vălenii-de-Munte în prezența prietenului Carol și a Mitropolitului Moldovei. Frații de peste hotare sunt rugați a lua parte cât mai mulți. Liga culturală secția Vălenii a luat toate măsurile de încadrare și găzduire. Se va acorda o reducere pe C. F. R. R. înținerirea va costa cam 60 lei pe lună (casă, masă). Tot odată la Vălenii în acest timp vor veni și învățători din întreaga țară spre a urma cursurile de pedagogie. Cei cari doresc să vină, sunt rugați a scrie la secretariatul cursurilor de vară, Vălenii-de-Munte, România.

Pentru prezidenția. Doi pieteni, odinioară intimi, au ajuns astăzi dușmani neîmpăcați. Domnii Taft și Roosevelt, candidații la prezidenția republicii Statelor Unite, se bucură amândoi de multă simpatie în mijlocul alegătorilor. Conventul național al partidului republican, în adunarea sa din urmă, a candidat pe Taft cu 561 de voturi de președinte al republicii americane; Roosevelt a primit cu 50 de voturi mai puțin. Alegerea se va face abia în 5 Noiembrie; până atunci poate se mai ivește și al treilea candidat.

Liga „Deșteptarea”. Duminecă s'au întrunit în București mai multe persoane distinse pentru a pune temelul unei instituții de deșteptare și înălțare a poporului. Instituția se numește *Deșteptarea*, ligă pentru apărarea și continuarea activității sociale, culturale și economice la sate. Ședința de constituire a fost condusă de dl Spiru Haret. S'au oțit și aprobat statutele ligei și s'a ales un comitet central.

Intrevederea suveranilor. Ziarul *Novoe Vremea* din Petersburg scrie, că știrea oficială despre apropiata întâlnire a țarului cu împăratul Wilhelm umple de satisfacție pe toți cetățenii leali ai celor două împărății. Intrevederea suveranilor va fi un eveniment de mare importanță.

Averi bisericesti. Ministrul francez de finanțe a făcut raport despre inventarierea bunurilor bisericesti romano-catoalice. S'a constatat, că 47,000 de biserici și mănăstiri dau statului 335 milioane franci. Această sumă uriașă se va întrebuința pentru scopuri filantropice. Inventarierea se urmează.

Coranul. Dl Dr. S. O. Isopescu, docent la facultatea teologică a universității din Cernăuți, a îmbogățit literatura religioasă cu o lucrare voluminoasă, care poartă titlul *Coranul*. Traducerea e făcută după originalul arabic. Se capătă în librăriile din Cernăuți, cu prețul de 10 coroane.

Un nou soi de legume. În piața noastră sibiană se află de câțiva timp un nou soi de legume, până acum puțin cunoscut, numit rabarberă. Planta este cultivată și mult prețuită în grădinile din Anglia; s'a înecățănit și în orașele Germaniei. Se consumă cozile dela frunza rabarberii; și a-dece, desfăcându-se de coajă, se taie în bucățele cubice, se fierb și apoi să prăjescă cu zahăr și cu puțină scorțișoară sau coajă de lămâie. Rezi au gust de agriși, dar cu mult mai plăcut. Acreala rabarberii se recomandă cu deosebire stomacurilor slabe.

Cai din Ungaria în Tripolitania. În Dobrișin se ține acum obșnuitul târg de vite. S'a observat în general, că preferințele oailor s'au urcat în mod ne mai pomenit. Mai de mult, se puteau cumpăra cai frumoși cu câteva sute de coroane; acum însă pentru o păreche de cai slabi se cere suma de o mie și chiar de peste o mie de coroane. Comisiunea târgului a stabilit că prețurile s'au ridicat atât de sus mai ales prin venirea ofițerilor turci, cari cumpără cai pentru războiul din Africa. S'au transportat în o singură zi 20 de vagoane de cai. Turcii au o predilecție deosebită pentru roibii din Ungaria, zicând că soia acestora suportă cu mult mai ușor clima deșertului african, decât alte soiuri de cai.

Principe moștenitor tuberculos. Din cercurile curții din Petersburg se vestește, că principele moștenitor al Rusiei este grav bolnav. Medicii au constatat tuberculosul la osul genunchiului drept. Principele moștenitor Alexe, care împlinește 8 ani, nu mai poate umbla de jos. Se crede că boala este incurabilă. De aceea la curtea țarului stăpânește o dispoziție sufletească foarte deprămată.

Energie. Bărbatul răstit cătră soție: — „Unde te duci?” Soția: — „Acolo unde-mi place!” Bărbatul: — „Foarte bine; însă te opresc să mergi în alt loc!”

Mulțămită publică. Dna Maria Cosma, prezidenta Reuniunii femeilor române din Sibiu, a donat acestei reuniuni suma de 380 cor., rezultatul unei expoziții ce a fost aranjată cu colecțiunea dsale etnografică. Institutul „Lipovana” a donat 20 cor. — Pentru aceste donațiuni exprimă mulțămită: Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

† Dumitru Ivan, paroh român gr.-ort. în Dobârea, a decedat în 27 Iunie n. la 12 oare din zi, în anul 79-lea al etății, 54-lea al căsătoriei și al preoției. Va fi înmormântat Duminecă, în 30 Iunie n. în cimiterul bisericii gr.-ort. române din Dobârea. Fie-i țărina ușoară și memoria cernă!

Călduri mari. Se scrie din Madrid, că de câteva zile domnesc călduri enorme în Spania. Termometrul arată la soare 53 de grade. S'au întâmplat numeroase cazuri de insolatie. În Barcelona lumea se teme de izbucnirea holerei.

Soldați făcând politică. Doi soldați de rând, dela un regiment de infanterie din Budapesta, s'au oprit zilele acestea într-o stradă a capitalei, și vorbind românește și ungurește au îndemnat pe trecători să voteze pentru opoziția din cameră; după aceasta au strigat: Să trăiască Julia Jasth și votul universal secret! Amândoi soldații au fost deținuți și duși la casarmă, unde își așteaptă pedeapsa.

Știri din Bucovina. La mănăstirea Putna a răposat cel mai bătrân preot bucovinean, vicarul mănăstirii, *Arsenie Savescu*, în vârstă înaintată de 94 de ani. Născut în 1818, a servit altarului 68 de ani.

— La facultatea teologică din Cernăuți a fost promovat doctor în sf. teologie dl Vasile *Loichită*, profesor la institutul ped.-teologic caransebeșan.

— O bună trupă teatrală, din România, dă reprezentațiuni sub conducerea dlui C. Belot în orașele mai mari, în Cernăuți, Suceava, Humor, Câmpulung ș. a.

Aviz colegilor, cari acum sunt 15 ani am făcut matura la gimn. gr. or. român din Brașov! În urma apelului lansat neamunându-mi-se toți colegii, vă comunic iarăși pe calea aceasta programul intrinseci noastre: Joi în 11 Iulie st. n. sosirea la Brașov, seara masa comună. Vineri, serviciu divin și parastas pentru cei morți; apoi vizite profesorilor; la prânz banchet, seara convinsire. Sâmbătă: excursiune la Sinsia etc. Participanții să se însușească pentru îngrijirea de camere la hotel, colegiul Radu Pișcu învățător în Brașov. La vedere: Dr. Victor Bontescu avocat, Hațeg.

O nouă piesă teatrală. Scriitorul Gerhardt Hauptmann a terminat o dramă, scrisă sub impresia unei călătorii făcute în Grecia. Piesa poartă numirea *Telemah și Penelope*. Tratează despre întoarcerea lui Odiseu din războiul troian, și se va reprezenta în stagiunea cea mai apropiată.

Petrecere în Ocna. Astăzi Vineri, în 28 Iunie, se va aranja în dans în salele dela băile din Ocna-Sibiului. Începutul la orele 9 seară. Prețul de intrare: 1 cor. de persoană; un bilet de familie costă 3 coroane.

Descoperiri preistorice. Aproape de Caoline, în provincia italiană Aconcua, cu prilejul unor săpături s'au găsit rămășițe numeroase din epoca de bronz. Până acum se credea, că în acest ținut al Adriaticii s'ar afla cel mult urme din cultura etruscilor. Acum însă rămâne dovedit, că pe locurile acelea a existat o civilizație cu mult mai veche și neastărnătoare de poporul etruscilor.

Nenorocire. În munții Bradului, din comitatul Sibiului, la o stână s'au adăpostit într-o noapte două țărance. Stâna s'a aprins; iar femeile, neputând găsi ușa din cauza fumului, au ars amândouă de vii.

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și economii Ardeleana” în Orăștie-Szászrâros.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor români sibieni au mai dăruit: Nicolae Modoi, blănar (Făgăraș), soția sa Maria n. Rohan și fetele lor Melania și Silvia 1 cor., frații: Dragoș, Fabritius și Melania B. 40 bani, A. Milea, notar (Fofeldea), soția sa Lucreția născ. Horgia și copiii lor Aurel, Traian, Lucreția, Silvia, Letiția, Minerva și Aurel, cu a lor noră respective cumnată Susana din

prilejul căsătoriei acestora cu Dr. Aurel Milea, nași fiind Ostavian Goga și soția sa Hortensia n. Cosma și ospitând Laurențiu Aron (Brașov) 5 cor. 50 bani, Vio. Vulcan, paroh (Oprea-Cărtășoara) și fiica sa Silvia cor. 1.50 și Alex. Danciu, paroh (B.-Sat) 1 cor.

PARTEA LITERARĂ.

Carte de cântece

pentru școalele primare, gimnazii inferioare, școale reale, civile și preparandii, întocmită de Tim. Popovici, prof. de muzică la seminarul „Andreian”. Proprietatea librăriei arhidiecezane. Sibiu, 1911. Prețul 1 cor. 60 bani.

— Dare de seamă. —

Pentru că școala să-și ajungă scopul prefrit, ea are lipsă de mijloace corespunzătoare, cari să promoveze instrucțiunea, să producă în elevi dorul și năzuința pentru tot ceea ce e bun, nobil și frumos.

Unul dintre mijloacele cele mai eficiente în privința aceasta, este fără îndoială, cântarea. Noi români, cari pe toate terelele abia suntem scăpați de greutățile începutului, trebuie să salutăm cu deosebită bucurie apariția cărților corespunzătoare spiritului și aspirațiilor noastre naționale.

Cartea de cântece a d-lui T. Popovici e menită să umplă un gol în literatura noastră muzicală. Deși s'au mai dat câteva cărți de felul acesta, mai ales în România, totuși la noi ea este prima care fiind întocmită pe baza principiilor pedagogice și conform planului de învățământ edat de Consistorul mitropolitan pentru școalele noastre primare din întreaga Mitropolie, e menită să fie întrebuințată cu succes de către acele, cărora sunt încredințate sufletele tinerelor vârstare ale neamului nostru. Și mai ales de aceea merită ea toată atențiunea.

Cartea corespunde atât scopului formal al cântării, cât și celui material, embele indicate în planul de învățământ pentru instrucțiunea cântării în școală. Ea cuprinde 96 pagini, e legată și are formatul cărților de școală. Se împarte în două părți. Partea I. conține cântece pentru clasele I—IV într-o singură voce, precum și în două voci; partea a II are cântece mai grele pentru clasa V—VI precum și coruri școlare.

„Materialul cântecelor”, precum spune însuși autorul în introducere, „il formează cântecele populare, religioase și lumești, parte originale, parte compuse în genul acestora sau prelucrate și adaptate la textele potrivite”.

Cât privește cântecele originale, țin să amintesc că dl T. Popovici a avut adevărate momente de inspirație națională, așa d. e. la compunerea bucăților: Păsărică în timpul iernii, Moara, și cu deosebire la „Doina” care, cu dreptul, întrunește toate condițiile bătrânei noastre doine. Idee fericită a fost armonizarea acestei piese și separat pentru cor bărbătesc cu solo de bariton, care cu drept cuvânt este de a se număra între cele mai succese compoziții ale muzicii românești.

Fondul real al cântecului românesc se poate observa la melodiiile cântecelor colectate. Aceste ne prezintă creațiunea spiritului românesc în adevărată și frumusețe, d. es. Trageți voi boi, S'a dus ouul etc.

Cartea conține și cântece religioase, unele mai simple și ușoare, potrivite cu firea micilor cântăreți, cum sunt: rugăciunile la intrarea și ieșirea din școală; altele mai dezvoltate și melodioase, ca: Imn la intrarea în biserică (D. Cuntan) și Cântec la sf. Nicolae. Influența bine făcătoare a cântecelor religioase asupra formării caracterului religios-moral în școală este pe deplin cunoscută.

Unul din meritele esențiale cari îi revin autorului, este și aranjarea și selecționarea textelor. La edarea cântecelor de până acum autorii n'au dat chestiunii acesteia adevărată importanță. Nu e neesențial însă lucrul acesta din punct de vedere educativ. Dl T. Popovici a lucrat foarte consult, eliminând, la unele cântece cu melodii mai mult sau mai puțin cunoscute, textele de conținut bizar și vătămător, înlocuindu-le cu altele corespunzătoare. Bune servicii face prin publicarea articolelor săi, referitori la materialul de instrucțiune a cântecelor de școală, în revista „Vatra școlară”.

Melodia cântecelor, în general, variază conform textelor. Găsim melodii simple, ușoare și scurte, menite de a servi copilor începători nu numai în școală, ci și în decursul jocurilor, ca d. es. Mămăruță — rață, Bourrel etc. Altele iar se urcă — dupăcum am spus mai sus — până la subtilitățile adevăratei muzici.

Veneratul Consistor arhidiecezan, care totdeauna sprijinește interprimderi folosi-

toare, a îndeplinit și de astădată un lucru bun și demn de toată recunoștința, tipărind cartea pe spatele sale. Aceasta e totodată un îndemn de muncă pentru autor, care e recunoscut ca un cunosător de valoare al muzicii noastre.

Fiind cântăcele acestea potrivite cu firea românilor de pretutindenea, le recomand cu toată căldura năunului lor învățători pentru instrucțiune în școală, ci și tuturor amatorilor de muzica națională românească.

Dr. I. Felea
profesor sem.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Pentru procurarea unui orologiu în turnul bisericii gr.-ort. române din Șard, tractul Sighișoara, au colectat creștinii Ioan Maru și Patrihiole Pavel dela mai mulți credincioși sumele următoare:

Ioan Dan, preot, Petru Postoiu, inv. câte 5 cor. Maria Ioan Hildvegi, 20 cor. George Bucur, epitr. 5 cor. Kohn David, comerciant 4 cor. George Cămpăan, Ioan Suciu, Ioan Soane, Ioan Boitor, Ioan Pavel, cantor câte 2 cor. Toader Todea, Nicolae B. Cosma, Vasile Diaș, Dumitru Răgulă, Teodor Marc, jun. Nagy Mihály, Nicolae Pavel, Ioan Bucur, Gheorghe Soaciu, Ioan Soaciu, Ioan Maro, Ioan Dan, Vasile Lăpădat, Mihail Gabor, Ioan Suciu, Petru Bucur, Patriche Pavel, Vasile Pavel, Mihail Suciu, Nicolae Bucur, Mihail Bucur, Nicolae Suciu, Ioan Maier, Ioan Răgulă, Ioan Diaș, Mihail Diaș, Teodor Cămpăan, Florea Cămpăan, Mihail Diaș, Teodor Diaș, Mihail Dan, Petru Soaciu, Teodor Soaciu, Anna D. Soaciu, Teodor Dan, câte 1 cor. Florea Vasile Rotar, Carostina Gligor, câte 50 fl. Nicolae Gligor, Maria Dinu, câte 20 fl. Gheorghe Soaciu, 40 fl. Emil Senti, 60 fl. Ana Bucur, Florea Cămpăan, Mihail Bucur, Ana Crișan, Maria Diaș, câte 40 fl. Mihail Cămpăan, 50 fl. Irimie Morariu, 30 fl. Zaharie Bucur, 50 fl. Ioan Cămpăan, 60 fl. Raveca Hildvegi, 20 fl. Toader Lăpădat, 50 fl. Mihail Hegybeli, 1 cor. Suma: 92 cor.

Le aduc tuturor, colectanților și contribuitorilor, călduroase mulțămiri.

Șard, 7/20 Iunie 1912.

Ioan Dan
preot gr.-ort.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. La Ocna, băi: 2 d. e., 3-30 d. a., 9-08 seara. Dumineca și în serbători mai pleacă la 9-00 înainte de amiază. Circulează până în 15 Sept.
2. Cătră Copșa, Ocna (Budapesta, Brașov, Cluj): 7-46 dim., 7-04 seara.
3. Cătră Copșa, Ocna (Budapesta, Brașov, Vinț) 1 d. e.
4. Cătră Copșa, Ocna (Brașov, Cluj, Arad, Budapesta) 4-34 d. a., 11-10 noaptea.
5. La Vinț, Săliște: 10-35 n. de a.
6. Cătră Vinț, Săliște (Budapesta, Orade, Teiuș): 3-05 noaptea.
7. Cătră Vinț, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 7-34 dim., 4-51 d. e.
8. Cătră Făgăraș (T. roșu, Brașov) 4-20 noaptea.
9. Cătră Făgăraș Brașov: 1-42 d. a.
10. Cătră Turnu-roșu (Căineni): 4-06 noaptea, 12-56 d. a.
11. Cătră Agnita (Sighișoara): 7-43 dim., 4-08 d. a.
12. Cătră Călnădie: 5-21 dim., 7-30 dim., 1-29 d. a., 9-13 seara. (Dumineca și în serbători mai pleacă la 3-56 d. a. Circulează până în 15 Sept.)

II. Sosire.

1. Dela Ocna, băi: 3-17 d. a., 6-11 seara, 10-48 noaptea. Dumineca și în serbători mai sosește la 11-28 n. de a.
2. Dela Copșa, Ocna (Budapesta, Brașov, Cluj) 11-55 n. de a., 5-22 d. a., 8-40 seara.
3. Dela Copșa, Ocna (Budapesta, Cluj): 7-25 dim.
4. Dela Copșa, Ocna (Budapesta, Cluj, Arad, Brașov): 3-55 noaptea.
5. Dela Vinț, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 6-45 dim., 11-39 n. de a., 4-29 d. a., 9-03 noaptea.
6. Dela Făgăraș (T. roșu, Brașov): 7-16 dim.
7. Dela Făgăraș (Brașov): 8-59 seara.
8. Dela Turnu-roșu (Căineni): 3-37 d. a., 10-27 noaptea.
9. Dela Agnita (Sighișoara): 6-46 dim., 2-36 d. a.
10. Dela Călnădie: 7 dim., 1-18 d. a., 3-22 d. a., 10-44 noaptea. (Dum. și în serb., până în 15 Sept., mai sosește la 8-03 seara).

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 720/912.

(168) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele mai jos înscrise din tractul protopresbiteratului rom. gr. or. al Clujului: prin aceste se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”

1. **Bontida**, cu salariu anual de 1000 cor. și anume: 800 cor. din cassa bisericii și 200 cor. ajutor din fondul școlar arhidiecezan, cuartir corespunzător în edificiul școlii cu grădina de legumi.

2. **Butene**, cu salariu anual 1000 cor. și anume: 516 cor. din cassa bisericii, 484 cor. ajutor dela stat ce se va cere, locuința liberă în edificiul școlii cu grădina de legumi și 2 stângini de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ.

3. **Cara**, cu salariu anual 1000 cor. și anume: 600 cor. din cassa bisericii, 400 cor. din fondul școlar arhidiecezan, cuartir liber cu grădina de legumi.

4. **Sebeșul-mare** postul al 2-lea de învățător cu salariu anual de 1000 cor. și anume: 200 cor. din repartitia dela popor, 400 cor. ajutor din fondul școlar arhidiecezan și 400 cor. întregire dela stat ce se va cere, 50 cor. bani de cvartir și 20 cor. pentru grădina școlară.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul susindicat, și să se prezinte la biserică în vre-o Duminică ori sâmbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 9 Iunie 1912.

Tulliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 341/912

(167) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala noastră confesională din **Poiana porcului** (Lăpospatak), protopopiatul Cetățu de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 cor. repartitie dela popor; 258 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan; 42 cor. lemne de foc; 400 cor. ajutor de stat, care se va cere pe baza documentelor celui ales; cvartir corespunzător legii și grădina în natură.

Alesul se îndatorează, fără remunerație specială, a conduce elevii la biserică în Duminică și sâmbători; a cânta cu ei la sf. liturgie formând cor bisericesc și a-i instrui în grădinarit.

Reflecții la acest, post să și înainteze rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Lăpușul-unguresc la 10/23 Iunie 1912. Oficiul protopopesc gr. or. al tractului Cetatea de peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
adm. prot.

Nr. 52/1912.

(158) 2—3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor arhidiecezan Nr. 5552 Școl. a tr. prin aceasta se publică licitațiune minuentă pentru zidirea unei sale de învățământ și adaptarea școlii vechi în locuința învățătoarească din comuna bisericească gr.-or. **Trapold**, tractul Sighisoara.

Licitațiunea va avea loc **Duminică în 24 Iunie v. (7 Iulie n.)** a. c. la 2 ore d. a. în edificiul școlii vechi din loc. Prețul de strigare este 9430 cor. 94 fil. după care suma licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani bata, sau hârtii de valoare acceptibile.

Licitațiunea e verbală, însă oferte închise provăzute cu vadiul corespunzător și cu declararea ofertului, că cunoaște condițiunile și se supună lor, se primesc până la începerea licitațiunii, cari sunt a se înmăna preșidentului sinodului parohial.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti pe acela, în care va avea mai multă încredere fără considerare la suma oferită.

Trapold, din ședința sinodului par. ținută la Maiu 1912.

Chirion Muntean
paroh preș.

Zaharie Petrează
not. sinod.

Nr. 467/1912 prot.

Văzut: **Dimitrie Moldovan**
protopresb.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

(172) 1—2

Concurs.

Comuna bis. Vale dă în întreprindere prin licitație minuentă **restaurarea edificiului școlar**, conform planului și preliminarului aprobat de Prea Venerabilul Consistor arhidiecezan sub nr. școl. 7290 din ședința școlară 14/VI. 1912.

Licitația se va ține **Duminică în 24 Iunie v. (7 Iulie st. n.)** 1912 la orele 10 a. m. Prețul strigării e Cor. 9490 54. Vadiu 10%.

Atât preliminarul, cât și planul și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Vale.

Vale, la 10/23 Iunie 1912.

Comitetul parohial.

Nr. 70873/1912 Bis.

(163) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericească **Bătrâna**, tractul Dobrei clasa a III-a, se publică din oficiu concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petițiile concursului, instruite conform legilor în vigoare, suplicanții le vor subțerne în termenul deschis Consistorului arhidiecezan.

Sibiiu, din ședința senatului bisericesc, ținută la 12 Iunie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 531/1912.

(155) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. I. din **Apoldul inf.**, tractul Miercurei, devenită vacantă prin trecerea la cele vecine a parohului Ioan Lazar, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B.

Doritorii de-a reflecta la ocuparea acestui post au să și aștearnă petiția concursuală la subsemnatul oficiu în termenul preclus și a se prezenta în parohie — cu prealabila în cunoștință a protopopului în vre-o Duminică sau sâmbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cântări și în predică.

Miercurea, 6/19 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Miercurei în conțelegere cu comitetul parohial conernent.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Szám. 5998/1912.

(165) 1—1

Szebenvármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetés.

Szebenvármegye közigazgatási bizottságának 1257/1912. sz. a. kelt rendeletével a nagyszeben-kisdísznódi th. ut. 78 km. szakaszán és a mult évben 1589/1911. sz. a. kelt rendeletével a nagyszeben-nagydísznódi czódi th. ut. 11—12 km. szakaszán építendő útásházára vonatkozó munkálatok engedélyeztetvén, ezen két útásház építésére vonatkozó munkálatoknak vállalati uton való biztosítása céljából 1912 évi július hó 17 ik napjának (szerda d. e. 10) órájára szebenvármegye alispánjánál a kislés teremben tartandó zártajánlati nyilvános versenyárgyalást hirdetek ki és felhívom a versenyezni ohajtókat, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó lepecs telt ajánlataikat szebenvármegye alispánjához címezve fentebb kitett nap d. e. 9 óráig annál is inkább adják be, mivel a későbbben érkező ajánlatok nyeltembe nem fognak vétetni.

Csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati összegnek 5 %-at kitevő bántpénznek a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál történt betételéről szóló nyugta csatolandó.

Az ajánlattevők ajánlataikkal még 30 napig kötelezettségben maradnak. Azon ajánlattevők kik Szebenvármegyével eddig üzleti összekötötésben nem állottak tartoznak megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

A szóbanforgó fentebb megjelölt munkálatokra vonatkozó tervek és egyéb iratok a nagyszebeni m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalosorákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1912 évi június hó 24-én.

Fabritius
alispán.

Nr. 190/1912

(159) 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele bisericești, mai jos numite, în protopresbiteratul Câmpenilor, să publică concurs cu termenul 15 Iunie 1912.

1. **Certegea**, cu salariu 1000 cor. (600 cor. dela biserică și 400 cor. dela stat), locuință cu grădina. Învățătorul va propune religiunea, va ține școală de repetiție, să conducă strana și la liturgie să cânte cu elevii, să fie cântăreț bun și dacă va putea forma cor bisericesc, atunci va primi și o remunerație deosebită.

2. **Poiana Valeaverde**, cu salariu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădina.

3. **Săcătura**, cu salariu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădina.

Cinceniile să compută numai după un serviciu de 5 ani în aceste comune bisericești.

Doritorii a ocupa aceste posturi învățătoresci să trimită concursele lor cu documentele recerute la subscrisul oficiu până la termenul statorit.

Câmpeni, 6 Iunie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

„Crisana” institut de credit și economii societate pe acții în Brad.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului „Crisana” din Brad să publică concurs cu termen până la 10 Iulie st. n. a. c.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

- a) salariu Cor. 1200;
- b) banii de cvartir Cor. 300;
- c) 15% adaus de scumpete după salariu;
- d) 6% cuincuenale de câte 10% după salariul fundamental;
- e) tantiemă statutară (circa 200 cor).

Dela reflectanți să recere ca se documenteze, că au absolvit o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru lichidatură.

Să cere mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv, când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului.

Cererile împreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa imediat după alegere.

(161) 2—3

Direcțiunea.**Bicicletă**

în stare bună și ieftină, e de vânzare. Doritorii să se adreseze: **Sibiiu, Zeughofplatz 15.**

(170) 1—3

Dentist
Virgil Muntean

Sibiiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 15—

Anunț de întreprindere.

Subsemnatul **întreprinzător de zidiri** și tot felul de lucrări în branșa aceasta se recomandă pentru lucrări în

beton, clădiri de case și specialist pentru clădiri de biserici

după stilul cel mai modern. Praxa mea de mai mulți ani în Germania, 13 ani în München, iar doi ani aici în Sibiiu la banca Siebenbürgen Vereinsbank ca arhitect, afară de aceasta am mai edificat vre-o șapte biserici, de unde am cele mai bune recomandări, mă pune în plăcuta poziție a întreprinde orice lucrări pe lângă prețurile cele mai moderate.

În biroul meu dau informații și fac schițe cu creionul în mod gratuit.

Cu toată stima:

Eduard Göllner,
arhitect.

Sibiiu. — Zeughofplatz Nr. 15.

De vânzare

în Sibiiu (Viehmarktplatz Nr. 21) un loc intravilan unde se pot edifica mai multe case.

Doritorii au a se adresa **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 30 etajul prim.**

(162) 2—3

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

(19) 19—24

Wilhelm Connerth

Sibiiu, Strada Gușterii 53.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile.** În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

Vezi așa... acestea sunt orginalele tuburi de

Jacobi-Antinicotin.

(106 b) 4—13